

30 jaar getrouwd

Doel: Dubbele lagen creëren, rust in het spel brengen.

Aantal spelers: 4, twee spelers met voor elke speler één ‘gedachtstem’

Vorm: Een stel is al dertig jaar getrouwd. Ze doen elke week een activiteit, bijvoorbeeld koperpoetsen of een zondags ontbijt. We zien de twee geliefden tijdens zo’n doodnormale dag. Er gebeurt niet veel en er wordt heel weinig gesproken. Ze hebben het hooguit over de handeling, het weer, de buurt, de kinderen. Maar er vallen vooral veel stiltes. In die stiltes spreken de andere twee spelers vanaf de kant (liefst onzichtbaar) de gedachten van de gehuwden uit. De gedachten contrasteren vaak met wat er gezegd wordt. Gezegd: “Wat heerlijk, een zachtgekookt eitje.” Gedachte: “Ik wil een champagneontbijt met een bloedmooie meid van 23.” Door de contrasten ontstaat er in de dialoog conflict en diepgang en krijgen alle anders betekenisloze zinnen betekenis. De scène werkt meestal niet toe naar een groot hoogtepunt, het is een fragment uit het leven van de twee. De gedachten kunnen wél naar een climax toewerken: “als hij me nu nog niet aanraakt ga ik voor altijd bij hem weg”.

Vraag aan publiek: Een wekelijkse handeling voor een stel dat al dertig jaar getrouwd is. Voor ieder een karaktertrek, bijvoorbeeld: “waar viel ik op toen ik hem dertig jaar geleden voor het eerst zag”.

Tips:

- Het stel hoeft maar heel weinig doen of te zeggen. De gedachten beïnvloeden uiteraard je spel, maar meestal niet heel direct je handelingen of conversatie. De handelingen krijgen een lading.
- Zoek contrasten op. Als je jouw gedachtstem hoort zeggen: “Mijn God, wat ben ik na al die jaren nog steeds verliefd op je”, dan zeg je: “kun je de suiker doorgeven?”
- Zodra er een duidelijk contrast is, is het zaak met zijn allen dat contrast te vergroten. In bovenstaand geval kan de medeacteur zeggen: “alsjeblijft schat” en diens gedachtstem kan zeggen: “waarom is ze nog bij me, ze verveelt zich dood bij mij.” Zodra een contrast gevonden is, daarop verder gaan en uitvergroten!
- Doordat de zaken waar het werkelijk om gaat niet gecommuniceerd worden, maar alleen gedacht, ontstaan er vanzelf communicatiestoornissen en onuitgesproken verlangens en angsten. Het is heerlijk om die op te zoeken en uit te vergroten.
- De gedachtstem moet ook stiltes te durven laten vallen, en de speler niet overvoeren met info.
- De gedachtstem moet iets willen: de kinderen zien, seks, de buurman, weg, haar partner vermoorden, wat dan ook. Als er maar iets sterk gewild wordt.
- De twee gedachtstemmen staan natuurlijk, net als in het echt, in principe los van elkaar. Het is heel fijn als de ene gedachtstem dolgraag weer eens wil zoenen, terwijl de andere denkt aan welke boodschappen nog gedaan moet worden. Ook dit is weer een heel bruikbaar/mooi contrast.

De grootste valkuilen:

- Het stel dat te veel babbelt of te veel actie onderneemt.
- Te veel informatie door de gedachtstem
- Uitspelen van wat de gedachtstem al zegt. Het drama speelt zich voor het grootste gedeelte af in het hoofd van het publiek – niet op het toneel. Hoe minder je probeert te laten zien wat het publiek toch al hoort, hoe beter. Als de gedachtstem onrust aangeeft, voel je dan onrustig, maar probeer het – net als in het echt – juist zo min mogelijk te laten zien. Meer realisme, dus.

Variatie

Uiteraard kan dit ook in andere situaties gedaan worden, maar zorg voor settings waarin normaliter veel rust en stilte zijn.

En natuurlijk, zoals bij elke vorm:

Heb lol. Accepteer wat de ander aanbiedt. Bezorg de ander(en) een goede tijd! Laat de vorm natuurlijk faliekant mislopen als die misloopt. Heb lol in het nog veel slechter maken van een slechte scène! Hou je nooit krampachtig vast aan een vorm. Gooi d’r in wat voor de hand ligt, al past dat eigenlijk niet.